

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Concessione Præbendæ, Et Ecclesiæ Non Vacantis. Titvlvs VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

primus H. Rex Anglia apud Carleolum sedem episcopalem vellet de novo erari, quia ex hoc archid. Rethom. ladebatur: Rex ipse à bo. me. T. Archiepiscopo Eboracen. humiliter postulavit, ut in recompensationem cuiusdam partii, quæ subtrahabatur archidiaconatu memorato, ei prædictis concederet dignitates. Archiepiscopus autem annuit dignitates precibus postulanti.

[2 Super hoc autem parè replicavit adversa, quod si renunciatio vel abjuratio archidiaconatus non noceret, per hoc tamen esset Archidiacono repetendi facultas adempta: sed Archidiaconus libertates illas se non repetere dicebat, cum eu liberi sicut prius, quando iter arripuit veniens ad sedem Apostolicam, uteretur, & sarum possessione gauderet. Sed & contra hoc iterum replicabatur, quod item Archidiaconus in quadam ecclesia sui archidiaconatus non per Archiepiscopum institui postulasset, sed ralis institutio pertinebat ad ipsum, nisi ipse tunc ipsarum libertatum possessione gauderet. ad quod Archiepiscopus ipse respondit, quod per Archiepiscopum non institui, sed confirmari potius postulavit, licet quod seipsum institueret, incongruum videretur.]

CAP. VII.

Idem Episcopo Trecon. & Archidra. Parisiens.

Um a ad nostram: & infra. Illud autem nolumus vos ignorare, quod postquam M. fuit Abbas effectus b, custodiam de jure non potuit obtinere: quia cum ratione abbatis ad ipsum pertinet donatio tam custodiz, quam aliarum dignitatum, ac etiam præbendarum in ecclesia Patranen. custodiam ipsam, recipere non potuit à seipso: cum inter dantem & accipientem debeat esse distinctio personalis: sed nec ab alio, cum jus conferendi alius non haberet.

DE CONCESSIONE PRÆBENDÆ, ET ECCLESIAE NON VACANTIS.

TITVLVS VIII.

CAP. I.

Institutus scienter in beneficium veniens, deponendus est.

Gelasius c. Papa ad Ro.

Vi d in vivorum sacerdotum loco ponuntur, hoc ipso sunt ab ecclesiastica communione pellendi, quo te passi sunt successores vivis sacerdotibus adhereri.

CAP. II.

Beneficia non vacantia concedi vel promitti non debent: & cum vacaverint, concedi debent intra sex menses: quibus elapsis de Episcopo ad capitulum, & e contra, demum ad proximum superiorem devolvitur collatio.

Ex Concilio Lateran. e

Nvlla f ecclesiastica ministeria, seu etiam beneficia vel ecclesie tribuantur alicui, seu promittantur antequam vacent: Ne desiderare quis mortem proximi videatur; in cuius locum & beneficium se crediderit successurum. Cum enim in ipsis etiam legibus gentium inveniatur inhibitiu, turpe est, & divini plenum animadversione iudicii, si locum in ecclesia Dei futuræ successioni expectatio habeat, quam ipsi etiam gentiles condemnare curant. Cum verò præbendas ecclesiasticas, seu quælibet officia in aliqua ecclesia vacare contigerit, non diu maneant in suspensio, sed intra sex menses personis, quæ dignè administrare valeant, con-

a C. 4. eod. tit. in 2. comp. b institutus. c In uno veteri nulla est inscriptio. d C. 1. eod. tit. in 1. comp. & c. 2. de arate & qual. in 1. comp. e sub Alex. III. c. 8. f Ca. 2. eod. tit. in 1. comp. & concord. Conc. Trid. sess. 24. de reform. c. 19. ubi hoc decretum reprobatur, & c. de stand. eod. tit. l. 6.

ferantur. Si autem Episcopus ubi ad eum spectat a, conferre distulerit, per capitulum ordinetur b. Quod si ad capitulum pertinuerit, & intra præscriptum terminum, hoc non fecerit, Episcopus secundum Deum hoc cum religioforum virorum consilio exequatur. Vei si omnes forte neglexerint, metropolitani de ipsis secundum Deum abique illorum contradictione disponat.

CAP. III.

Beneficia vacantia conferuntur, non obstante appellatione illorum, quibus promissa fuerant antequam vacarent.

Alexander III. Eboracen. Archiepisc.

Relatum e est auribus nostris: & infra. Constitutioni tuae taliter respond. quod cum in Lateranensi concilio promissiones factæ de ecclesiis non vacantibus, sint cassatæ: prætextu appellationis eorum, qui dictis promissionibus inniuntur, omitti non debet, quin ecclesie, cum vacaverint, de personis idoneis ordinentur.

CAP. IV.

Si scribitur ei, ad quem spectat collatio, dato exequutore ad providendum per presentationem literarum collatori factam, adficatur præbendæ: ita quod collatio alteri facta non tenet, si d. secundum verum intellectum, vide ca. si capitulo. eod. tit. in 6.

Innocentius III. præposito & capitulo

Cameracen.

Proposuit d nobis T. Presbyter, quod cum C. Papa præd. noster pro receptione ipsius in fratrem, & assignatione præbendæ ad donationem vestram spectantis in ecclesia vestra proximo vacatura mandatum Apostolicum vobis destinasset, decano Remensi exequutore concessio, decanus ipse vos contumaces inveniens, ipsum de præbenda primo vacatura in ecclesia vestra, quæ ad donationem capituli pertinet, auctoritate Apostolica investivit: [1 & 7.] Sed cum præbenda quæ ad donationem vestram spectabat, in ecclesia Cameracen. vacasset, eam alii assignastis: [2 & 7.] Idem [autem] prædec. nost. quod ab eodem decano factum fuerat, ratum volens haberi, collationem præbendæ factam à vobis penitus irritavit, & eum de ipsa per annulum investivit. Licet autem intentionis nostræ non sit investitura de vacaturis factas contra canonum instituta raras habere, qui secundum plenitudinem potestatis de jure possimus supra jus dispensare e: attendentes tamen quod idem Presbyter non de vacatura, sed de vacante per præd. nost. fuit investitus, utpote quæ post cassationem concessionis à vobis factæ intelligebatur vacare: mandamus, quatenus amoto ab ea præbenda quolibet detentore, eam ipsi cum plenitudine honoris canonici assignetis.

[1 Sed cum ipse decanus morte præventus, in negotio ipso ulterius non potuisset procedere.]

[2 Cum autem propter hoc idem Presbyter ad eisdem prædec. nostris presentiarum accessisset, sicut ex literis eius nobis innuit.]

CAP. V.

Semestre ad eligendum seu conferendum à jure præfixum non curat legitime impedito, nec incipit curare, nisi à die notitia vacationis, h. d. Et est textus multum allegabilis & quotidianus.

Idem P. sanctæ M. in via lata Dia. Card.

Apost. sed. leg.

a In Cod. Barb. ita ubi ad eum spectat collatio. b ordinentur. c C. 39. eod. tit. de appell. in 1. comp. & post Conc. Lat. p. 47. c. 7. d Ca. 1. eod. tit. in 3. computat. & Vid. Fredericum consil. 299. e De hoc articulo, vid. Felimon in c. postulasti. infra. De refer. vers. quartus casus. Adde notas hujus loci, quibus declaratur glossa in verbo dispensare.

electum literarum nostrarum dignaretur aut. Apost. confirmare, & ab ipsa præpositura d. Sedunen. Episcopum amovere.]

CAP. VII.

Ubi constat beneficium collatum per habentem potestatem, per exceptionem abjurantis & renunciationis, non debet possessio mandari.

Idem Archid. a Richemundia.

Post electionem & confirmationem Episcopi Elien. vacante Archidiaconatu Richmundia, quem tenuerat Eboracen. Archiepiscopus, eum tibi propria liberalitate concessit, dans Eboracen. capitulo in mandatis ut rein Archidiaconum recipere procurarent: cujus noluerunt mandato parere: quia præced. nost. inter alia, quæ Decano & capitulo Eboracen. suo privilegio noscitur indulsisse, ordinationem canonicorum seu personarum liberam esse decrevit, ut videlicet idonea & honesta persona, cui Archiepiscopus vacantem in ecclesia Eboracen. præbendam vel dignitatem duxerit b. confectandam, secundum antiquam ipsius ecclesie consuetudinem præsentaretur Decano & capitulo supradictis: & infra. Si quis e contra consuetudinem hujusmodi in ecclesia ipsa esset per aliquem introductus, nec pro persona, nec pro canonico haberetur. Quod si Archiepisc. intra terminum Laterane. d. concil. secundum formam præscriptam, personæ idoneæ non conferret, liceret Decano & capitulo auctor. Apostol. juxta ejusdem concil. statuta conferre. Cum igitur in literis Archiepiscopi directis capitulo, de Decano mentio nullatenus haberetur, per cujus manum debeas in capitulo investiri, ejus mandato exiit contradicium: & infra. Ipsius igitur institutione propter prætermisissas rationes a capitulo reprobata, ipsi intelligentes Archidiaconatus donationem ad eos, tam auctor. Lateranen. concil. quam indulti tibi privilegii devolutam, R. de sancto Cadmundo e illum unanimiter contulerunt, investientes eundem de ipso, & solenniter installantes. Processu vero temporis præfatus Archiepiscopus post resignationem & abjurantem a te factam, & receptam ab ipso, eidem R. Archidiaconatum contulit antedictum: qui Archidiaconatum ipsam, tam ratione primæ, quam secundæ concessionis, sibi assignatum, per sedem Apostolicam petiit confirmari: [1 & infra.] Quoniam constitit nobis Archidiaconatum prædictum tibi per Eboracen. Archiepiscopum primitus fuisse concessum, & quod institutio facta per ipsum, secundum juris ordinem minime reprobata, Archidiaconatus non vacans, non potuit nec debuit in alium rite transferri: memorati R. qui contra justitiam regulam in Archidiaconatum alterius proveyhi se consensit, super eo duximus silentium imponendum: sententialiter decernentes, ut institutio facta per Archiepiscopum de te fortitatur effectum. Exinde f. si super renunciatione, vel abjuracione, vel aliquo præmissorum aliquis, qui velit & valeat, adversus te quicquam duxerit proponendum: ordine poterit judiciario experiri.

[1. Ad cujus objectiones ex ordine taliter respondebas, quod licet Decani mentio in literis Archiepiscopi directis capitulo expressis facta non esset, non tamen ob hoc exclusus videri poterat vel debebat. Adjectis præterea quod se etiam ea fecisses, per adversariis tamen tacito tibi objecit non poterat cum effectu, cui potius quod super ipso Archidiaconatu esset silentium imponendum, & approbata resignatione tua tibi restitutio faciendâ, ex confessione partu adversariis facta & sæpius repetita, ostendere nitibaris: ipse namq. Richemundia: interrogatus in iure ex quo tempore Archidiaconatus Richemundia: sibi per capitulum fuerit assignatus, respondit quod circa festum Ascensionis proximum triennium completeretur. Cum igitur ex data literarum nostrarum constaret Archiepiscopum apud

a Ca. 4. eod. tit. in 3. compil. b duceret. c In multis antiquis: & si quis. d sub Alexand. III. c. 8. e Eadmundo. f al. ita: exinde vero.

sed, Apostol. constitutum, & in eis per nos antiquum jus fuerit declaratum, ut tempus quoad Apostolicam sedem accessit, apud illam permansit, vel recessit ab ipsa, non esset infra tempus sex mensium computandum: liquidò constare dicebat tempus illud Archiepiscopo minime concurrisset, sed si etiam quadriennium effluxisset, sicut etiam prioris responsi, sed penitens ultimo proposuit pars adversa quod ex parte sua de jure fieri dicebatur, cum etiam tunc arripisset iter ad sed. Apostol. veniens, licet illud non fuerit continuè prosecutus, impedimentis multiplicibus retardatus, interpretatio rescripti nostri ad tempus etiam hujus pertinebat, cui postea præscriptio nocere non poterat in exilio constituto.]

CAP. VIII.

Recepto in canonicum, tenetur capitulum providere, quam citò facultas se obtulerit.

Idem C. canonico Tridentino a.

Umsuper b. questione Triden. e. præbendæ: [1 & infra.] Cum autem constet te in canonicum Trid. d. ecclesie fuisse receptum, licet receptionem tuam factam contra Lateran. e. concil. pars adversa proponat, quia tamen probatum non extitit, nec ipsi canonici videbantur tibi hoc opponere posse de jure, qui se fatentur te contra statuta præfati concilii recepisse: Sententialiter decernimus, ut tibi, quam citò se facultas obtulerit, præbendale beneficium in Triden. f. ecclesia conferatur: cum ex quo receptus es in canonicum, non debet secus carere præbenda.

[1. Que vertebatur inter te & Episcopum & canonicos Triden. tu & procuratores partu alterius in nostra esset præsentia constituta, vobis H. Cardin. dedimus auctorem, coram quo pro te fuit allegatum, quod eum bo. m. O. Triden. Episcopus patrus tuus ab Apostolica sede reversus, Triden. canonicos rogavisset, ut te recipientem in canonicum, ipsi te recepissent, nulla prima vel secunda habita mentione, qui ab illo tempore usque nunc locum in choro & capitulo habuisti, & domos in ipsa canonice tibi assignatas possidisti. Procuratores vero partu alterius respondebant, quod cum in Triden. eccles. certus sit canonicorum numerus, nos ei mandavimus ut R. Subdiaconum in canonicum recepissent.]

CAP. IX.

Si habens præbendam, in eadem ecclesia recipit dignitatem cum præbenda, vel aliam præbendam, vacat prima: & quamvis a superiore sibi confirmetur, tamen valet impetratio per alium facta de ipsa, etiam tacito de possessione alterius, qua colorata non est. h. d. secundum verum intellectum. Pavor.

Idem Episcopo & Magistro P. canonico Hildesim.

Literas g. vestras accepimus, quod cum pro D. Erico vobis scripserimus ut eum de præbenda vacante sancti Vniscardi Bremen. quam dicebat ad donationem nostram fuisse juxta Lateranen. concil. statuta devolutam, cura retis auctor. Apostol. investire: [1 & 7.] De facto [fuit] propositum coram nobis b. quod H. præpositus quondam simplex canonicus ejusdem ecclesie de ipsa i. in majori ecclesia in canonicum est electus, & postmodum anni spacio evoluta, in ipsa ecclesia sancti Vniscardi in præpositum est assumptus, priorem præbendam nihilominus retinens, quam in ipsa ecclesia tunc habebat: [2 & infra.] Sed præpositus allegabat e contra, quod erat ex consuetudine generali, quod unus in eadem ecclesia plures haberet præbendas, & cum Archiepiscopus Bremen. propositum ipsum de præpositura in plena synodo investiret, tam præposituram illam, quam præbendam ei de k. canonicorum confirmavit ad sensu: [3 & infra.] Vnde cum vobis dubium videretur, utrum cum aliquis de una præbenda eligitur

a Tridonen. al. ita: idem canonicus Tridonen. b Ca. 5. eod. tit. in 3. compil. c Tridonen. d Triden. e Alias ita: Lateran. conc. statuta. f Triden. g Ca. 6. eod. titul. in 3. compil. h nobis, legitur in antiq. & ita etiam habetur in antiq. compilat. i In omnibus antiq. ita: de ipsa in majori ecclesia canonicum est electus. k communis.

ad aliam, statim prior vacare incipiat, an per sententiam debeat adjudicari a eidem, an propter confirmationem hujusmodi, quæ superius est expressa, præbenda illa dici debeat non vacare: nos consulere voluistis. Cum igitur si ita est, præbenda illa etsi non de facto, de jure tamen vacare noscatur: mandamus, quatenus dictum præpositum, ut illam sine difficultate resignet, appell. recogatis: quam, cum de facto vacaverit, clerico memorato conferre curetis.

[1 Si Canonici quibus super hoc scribebamus, id exequi non curarent, Herberto præposito & quibusdam canonicis ipsius ecclesie cum ipso D. & Magistro H. canonico ipsius loci in nostra propter hoc præsentia constitutus, se fuit.]

[2 Et super hoc partes consentiebant, fuit etiam ab una parte præpositum, quod ipse præpositus præter præbendam illam aliam præbendam habebat præpositura connexam, quam inficiatus esse esse præbendam. Præterea fuit allegatum de jure, quod ex quo idem præpositus de minori ecclesia vocatus fuerat ad maiorem, prima præbenda de jure inciperet vacare juxta canonem instituta: deinde fuit ex parte clericis allegatum, primam fuisse ordinationem ejusdem ecclesie ut in ea redemptum essent persone, præpositus scilicet cum duodecim fratribus, quæ ordinatione nullatenus seruetur, nisi decerneretur, illa præbenda vacare.]

[3 Eos qui super hoc inquietarent eundem, vinculo excommunicationis astringens. Unde objiciebatur clerico memorato, quod propter hoc sententiam excommunicationis incurrisset, sed ipse talem confirmationem interuenisse negabat, quæ etiam si intervenisset, assereret eam non tenere de jure.]

CAP. X.

In ecclesia non numerata vacatio præbendarum, seu canonicatum possibilia non est: nec sibi devolutio ad superiorem ex negligentia semestri in non providendo ecclesia de ministris. b. d. & est casus notabilis.

Idem Episc. & Archiepiscopo Papien.

EX parte b. Hastenen. ecclesie nostris est auribus intimitatum, quod cum quædam præbendæ in ipsa per quatuor annos, & amplius vacavissent, Hastenen. Episcopus quodam ibidem instituit e, credens sibi hoc ex Lateran. concilio licere. Instituti autem scientes, non esse firmam institutionem hujusmodi, ad Mediolan. Archiepiscopum recurserunt: qui eosdem in canonicos Hastenen. ecclesie ordinavit, & in corporalem possessionem præbendarum induxit, capitulum ejusdem ecclesie præbente adfensum a, tribus tantum exceptis, qui se in institutioni hujusmodi opponere curaverunt: [1 & 7.] Tandem utraque pars concorditer est confessã, quod in prædicta ecclesia non erant distinctæ præbendæ, nec canonicorum numerus erat certus.

Nos igitur intelleximus evidenter, statutum Lateran. concilii de beneficiis ultra sex menses vacantibus, locum in hoc articulo nullatenus habuisse, etsi forte Hastenen. ecclesia canonicorum pateretur defectum. Unde institutio per Archiepiscopum, vel Episcopum facta, occasione concilii memorati, catere debet robore firmitatis. Quia vero totum capitulum, tribus exceptis, prædictorum receptionem adfectat, nec ab illis tribus aliquid rationabile contra ipsos objectum est & ostensum: mandamus, quatenus si Hasten. ecclesia suppetant facultates, secundum consuetudinem hætenus observatam, prædictos clericos pro canonicis faciatis haberi.

[1 Tres illi dicebant electionem debere cassari, quia nec Episcopus nec Archiepiscopus prædicti de concessione Lateran. concilii tunc in ordinatione illa poterant præfatam ecclesiam ordinare, cum uterque circa tempus eius indultum a canone, in ordinatione fuerit negligens & remissus. Hu vero altera pars dicebat, quod licet in-

a Abjudicari legitur in omnibus manuscriptis. & ponitur pro aufferri, quod & series indicat, unde colliges perperam in aliquo vulgatu legi adjudicari, in alio, abdicari: quod est suavis. b C. 7. eod. tit. in 3. comp. c Constitutus. d Confensus. e Lateran. Concil. sub Alex. III. v. d.

stitutio Episcopi non valeret, Archiep. tamen institutio de jure valeret, quod quia tempus ei indultum a canone nisi a tempore qua illi declaratum fuerat, non curret. His autem iuribus, propositis.]

CAP. XI.

Habens potestatem conferendi, potest de jure alteri tradere potestatem conferendi primum beneficium, quod vacabit.

Idem Episcopo & capitulo Laudun. a

CONstitutus b in præsentia nostra H. Subdiaconus ecclesie vestrae canonicis humiliter intimavit, quod tu frater Episcopo, potestatem ei dedisti sacerdotalem conferendi præbendam, quæ e primò in ecclesia vestra esset vacatura: & Rhemen. Archiepiscopo, tunc Apost. sed. leg. vobis filii capituli d auctoritate nostra præcepit, ut cum præbenda ipsa vacaret, personam illam, cui velle eam H. conferre, sine interpositione alterius personæ reciperetis ad ipsam: [1 & 7.] Quocirca mandamus, quatenus personam illam, tui memoratus H. sacerdotalem præbendam, cum contigerit eam vacare e, duxerit canonicè conferendam, sine contradictione qualibet admittatis: & tu interim frater Episcopo, præbendam hujusmodi contra formam concessionis tuæ, conferre alicui non presumas: [2 & 7.] Quia verò concessionem tales (si ad consequentiam traherentur) fieri possent in fraudem canonicæ sanctionis f, per quam prohibentur ecclesiastica beneficia concedi sine promitti antequam vacent, nolimus, quod hujusmodi occasione mandati, quod gratiam continet personalem, fraudem adhibere volentibus, licentia concedatur g.

[1 Afferret etiam idem Subdiac. quod cum esset ad Apostolicam sedem accessurus, ipse sibi præcavens, appellavit, ut tu frater Archiepiscopo, si forte interim aliquam sacerdotalem contingeret vacare præbendam, eam nulli conferres, nec vos filii capitulum reciperetis aliquem præsentatum ad illam, nisi quem duxerit præfatus Sub. præsentandum.]

[2 Aliquam novèri nos dilecti fil. n. cancellarius Heiden & A. canonicus Parisiens. dedisse in mandatu, ut vos ad hoc per con. eccles. appell. re. compellant, in irritum reducentes si quod post applicationem a præfato Subdiacono ad nos legitime interpositam contra concessionem sibi factam de sacerdotali præbenda novèri attentatum.]

CAP. XII.

Lateranense concilium de beneficiis ultra sex menses vacantibus, ad Episcopatum non extenditur.

Idem.

Dilectus b filius Magister G. canonicus vester nobis suggessit, quod Episcopo vestro viam universæ civitatis ingresso Archiepiscopus sanctæ Severinæ advenit, quod propter negligentiam vestram ad ipsum erat eligendi auctoritas devoluta, in Episcopum vestrum eligit eundem. Nos igitur attendentes, quod canon Lateranen. concil. ab Alexandr. Papa contra negligentes editus, ad Archiepiscopatum vel Episcopatum non solet extendi, sed ad personatus alios & minora ecclesiastica beneficia coarctari, electionem hujusmodi iustitia cassavimus exigente.

CAP. XIII.

Non valet promissio beneficii vacaturi.

Idem Priori i. Hostien. & superiori S. Fridi.

EX k tenore litterarum vestrarum accepimus, quod eum causam, quæ inter l. clericum ex una parte, & Abbatem & conventum de Bello ex altera, super pro-

a Laudonen. al. Laudun. b Cap. 3. eod. tit. in 3. comp. c al. ita qua primò esset in vestra eccl. vacat. d Capitulum, e illam. f In Conc. Lat. sub Alex. III. c. 8. & c. 2. sup. eod. adde Conc. Trid. sess. 24. de resor. cap. 19. g Tributatur. h C. 9. eod. tit. in 3. comp. i Priori Host. & Subpriori S. Fridi. al. ita: Priori de Osen & Subpriori S. Fridi. unda. k C. 10. eod. tit. in 3. comp. visione

visione crederetur ipsius. [1 & 7.] Dicitur clericus post litem contestatam chartam quamdam Monachorum exhibuit, continentem quoddam primam ecclesiam ad donationem suam spectantem assignantem eidem: [2 & infra.] Nos igitur attendentes, quod promissio predicta non tenet, ut pote contra statuta Lateran. a concilio attentata: mandamus, quatenus memorato clerico super hoc silentium imponentes, ab impetitione ipsius dictos Abbates & Monachos absolvatis.

[1. *Ubi duximus committendam.*]

[2. *Nihilominus per idoneos testes probans, ipsos post promissionem eius, licet potuerunt nolle, sibi quonquam super hoc admisionem fieri providisse: quate dictos Abbates & Monachos ad assignationem sibi reditum & marcharum cogi cum instantia postulabat, sui ex adverso responsam, quod ratione promissionis huius, utpote facta contra Lateranensem concilium, quae probari per chartam exhibitam videbatur, eos non poterat convenire asserentibus: alii vero in contrariam sententiam, super hoc fuisse hinc inde coram nobis diutius disputatum, eos quid iuris sit in hoc articulo dubitantes in negotio ipse ulterius procedere noluisse, donec super hoc reciperetur nostra beneplacitum voluntatem: nobis humiliter supplicatis, ut quid sit in hac parte agendum eos dignaretur per nostras reddere literas contineri.*]

CAP. XIV.

Obligatur praelatus, qui promittit providere cum poterit.

Idem.

Accedens & ad Apostol. sed. R. clericus suam nobis adiunctionem monstravit, quod cum promiseritis vos provisorie eidem in ecclesiastico beneficio cum possessus, sicut per literas iudicis delegati inde confectas liquido apparebat: [1 & infra.] Nos autem considerantes, quod aliud est praelatum promittere beneficii collationem cum poterit, aliud cum vacabit: cum in multis casibus se facultas offerre possit, in quibus collatio non esset in expectatione vacatur: beneficii differentia: mandamus, quatenus memorato R. (cum poteritis) ecclesiasticum beneficium assignetis.

[1. *Ubi igitur id habentis efficere non curastis, allegantes coram iudicibus, quod talis promissio vos multatens obligaret, cum videatur esse facta contra Lateran. concilium, quod promissionem inhiberi non vacantis beneficii.*]

CAP. XV.

Si ad capitulum & praelatum, ut praelatum, potestas conferenda pertinet, de uno ad alterum lapsu temporis non transit: sed si praelatus interfuit, ut canonicus: quia tunc de capitulo transit ad praelatum, nisi delatum committat. h. d. & est textus multum allegabilis.

Idem.

Postulasti e per sed. Apostol. edoceri, ut cum ad vos & Archiepiscopum vestrum simul, donatio praebeidarum ecclesiae vestrae pertinet, utrum praebendae vacantis donatio penes Archiepiscopum ipsum remaneat, si eam intra semestre tempus neglexeritis ordinare? Ad quod breviter, quod si vos & idem Archiepiscopus intra tempus praescriptum, circa hoc negligentes extiteritis: sicut nec ab illo ad vos, ita nec a vobis ad illum potestas devolvitur conferendi, sed secundum statuta Lateran. concil. d. ad superiorem transit donatio: Nisi forte Archiepiscopus non ut praelatus, sed ut canonicus vobiscum jus habeat conferendi e. Et in hoc casu cum dolose impediit, dolus ei inoffragari non debet.

CAP. XVI.

Sicut non potest patronus promittere se presentaturum aliquem ad beneficium vacaturum, ita nec dare potestatem presentandi antequam beneficium vacet.

a Sub Alex. III. c. 8. & nunc contra Conc. Trid. sess. 24. de ref. cap. 19. b Ca. 1. eod. tit. in 4. comp. c Ca. 2. eod. tit. in 4. comp. d Sub Alex. III. c. 8. e Virum donata ambasciatoribus, cedant eorum lucro, vide varias opinio. in l. si veris. §. item quidquid. ff. sol. man. & in l. qui proprio. ff. de procur.

Honorius III. Episcopo & praeposito capitulo
Cameracensi.

Cum dilecta in Christo filia comitissa Flandren. a fecerit promissiones de non vacantibus beneficiis ecclesiarum, in quibus jus obtinet patronatus, & donationes eorum in manibus posuerit alienis. Mandamus, quatenus id irritum decernentes, inhibeatis eidem, ne similia de caetero attentare praesumat b.

NE SEDE VACANTE ALIQUID
innovetur.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Vacante sede status eius mutari non debet.

Innocentius III. Primi & conventui c

Glaston.

Novit d. ille, qui scrutator est cordium, & cognitor secretorum, quod licet C. praed. no. ecclesiam vestram crexerit cathedralem, ipsam Bathonien. ecclesia uniendo, ut idem esset Episcopus utriusque: quia tamen haec unio adferebatur a nobis in grave praedictum Glaston. ecclesiae redundare, cum per ipsam dissolveretur religio, & fraudaretur elemosyna, & hospitalitas tolleretur: nos ad relevandum ecclesiae vestrae statum coepimus intendere diligenter: [1 & infra.] Vos autem post obitum Bathonien. Episcopi humiliter postulastis, ut quia tempus advenerat, quo sine scandalo ecclesiae vestrae ruina poterat relevari e, cum & Bathonien. ecclesia id ipsum pariter postularet, Rex quoque cum regni magnatibus, & quidam Episcopi cum multis Abbatibus deposcerent illud idem, ut unione penitus dissoluta, monasterium vestrum reduceremus in statum antiquum, sub Abbatis regimine gubernandum. Attendentes igitur, quod Episcopali sede vacante, non debet aliquid innovari, cum non sit, qui Episcopale jus teneatur, maxime ne plus favisse personae, quam ecclesiae videremur, si quod eo vivente concessimus, post obitum eius subito mutaremur: petitionem vestram nequivimus exaudire, auctoritate praedicta indulgentes f, ut cum Bathonien. ecclesia de praesule fuerit ordinata, jus vestrum apud sedem Apostolicam prosequendi facultatem liberam habeatis: interim autem sub cura prioris idem monasterium gubernetur.

[1. *Et quoniam absonum videbatur ut subito p. nostri evacua-remus in hac parte statutum, cum ei quantum cum Deo possimus deferre velimus, sicut & volumus, quia quantum cum Deo poterunt nobis vestri defrent successores, invicem unione manente, sic de caetero dissolvimus, quantumcumque, bo. me. Sanarigo Bathonien. Episcopo displiceret, frequenter ob hoc ad sed. Apostol. laborante, quod status ecclesiae vestrae videbatur in melius relevatus. Unde post diversos tractatus & deliberationes multiplices, quod per providos & honestos auctores nostri mandati super hoc extitit ordinatum, ad petitionem eiusdem Episcopi postquam aliud a nobis non potuit obtinere, Apostolice tandem curam viximus maxime reborare.*]

CAP. II.

Beneficia spectantia ad collationem praelati, non possunt conferri per capitulum, sede vacante.

Honorius III. Episcopo g [Calmen] & Magistris
V. & S. Canonice Suesonien. h.

Illa devotionis sinceritas: [1 & infra.] Ecclesiam sancti Leucini, de qua Magistrum R. donationis nostrae gratia praecedente praebendae nomine de mandato nostro Capuanus Archiepiscopus investivit, sibi

a Flandrorum. b al. ut similia de caetero attentare non praesumat. c al. Glaston. d Cap. 1. eod. tit. in 3. comp. Psal. 7. Sap. 1. Hier. 17. e Vid. l. acquisitionem. cum nota. ff. de usufr. f alit. auctorit. presentium. g al. ita: Episcopo Cam. & Magistr. & r. alia: Calmen. h al. Suesonien.